

PRVNÍ POHÁDKA O JAKUBOVI

V dávných dobách, kdy jižní Čechy byly samá bažina, a ne kraj pověstný svými krásnými rybníky, žil byl chlapec Jakub. Byl jmenovcem slavného Jakuba Krčína, který později jihočeské rybníky svým umem a odhodláním z nehostinných bažin vpravdě vykouzlit. Náš Jakub se ale nejmenoval Krčín, nýbrž Sekera.

Jakub byl urostlý mladík, kterému už táhlo na šestnáct, měl dlouhé kaštanově hnědé vlasy, hnědé oči a dobré srdce. Jakubův tatínek v malé ševcovské dílničce šil boty a válenky, hlavně ale podrážel a spravoval staré škrpály, protože lidé ve vesnici byli chudí a na nové boty neměli peníze.

Jakub tatínkovi v dílně občas pomáhal, a tak se od otce učil ševcovskému řemeslu. Ze všeho nejraději ale chodil suchými kousky chleba krmit ryby, které žily v malém rybníku asi hodinu cesty od vesnice. Do rybníka přitékala voda malým potůčkem, ve kterém žili raci, potoční škeble a další vodní živočichové. I to se Jakubovi moc líbilo, neboť měl přírodu a všechny její tvory velice rád.

Když v zimě rybník zamrzl, kluci i děvčata z vesnice na něm dováděli. Kdo měl brusle, ten bruslil, kdo brusle neměl, ten se alespoň klouzal. Kaprům, ploticím, cejnům a okounům, kteří zimovali pod ledem, dětské dovádění nevadilo, byli spokojení s tím, že do rybníčka přitékal i v zimě potok, který vodu v rybníku čistil a osvěžoval.

Té zimy, bylo to v lednu na svátek svatého Fabiána, uhodily opravdu tuhé mrazy. Byly to mrazy tak kruté, že i mnoho vzrostlých stromů uhynulo, neboť jejich kmeny popraskaly. V takové zimě už děti na rybníčku

nedováděly. Byly rády doma u kamen, kde jim babičky a dědečkové vyprávěli pohádky nebo příběhy z dávných časů.

Jediný, kdo si vzpomněl na ryby, byl Jakub. „Musím se jít podívat, zda nezamrzl i potok,“ řekl si Jakub, „to by bylo zlé. Ryby nutně potřebují čerstvou vodu z potůčku, jinak by se mohly pod ledem udusit.“

Jakub si obul vysoké válenky, které mu sahaly až pod kolena, neboť v předchozích dnech, předtím než začalo ztuhla mrznout, bohatě nasněžilo, a vykročil směrem k rybníku. Když k němu dorazil, zhrozil se. Hladina rybníka byla celá pokrytá silným ledem a taky potůček, který obvykle vtékal do rybníka, zmizel. Vlastně nezmizel. Mráz jej ale proměnil v jediný mohutný kus ledu připomínající obrovitý rampouch. Jakub pochopil, že žádná voda do rybníka neproudí a ryby se pod ledem dusí.

„Musím vysekat do ledu díry, jinak ryby zahynou!“ řekl si Jakub. Jenže neměl, čím by je vysekal. Jediná sekera široko daleko byl on sám, Jakub Sekera. Skutečnou sekeru, kterou by bylo možno díry do ledu vysekat, neměl.

I vydal se Jakub zpět do vesnice pro pomoc. „Poprosím našeho souseda, který je tesařem, ten má v dílně několik seker, určitě mi jednu půjčí, nebo půjde se mnou a díry do ledu vyseká sám,“ uvažoval Jakub.

„Pane mistr, prosím vás pěkně, půjčte mi sekeru, abych mohl na rybníce vysekat díry do ledu, jinak se ryby udusí,“ poprosil Jakub tesaře, který mu přišel neochotně otevřít.

„To nejde, Jakube,“ zavrtěl hlavou mistr tesař, „moje sekery nejsou na sekání ledu, mohly by se ztupit. Já pro svoji práci potřebuju sekery ostré jako břitva. Nemůžu ti žádnou půjčit,“ odbyl Jakuba soused. „Vysekat díry v

tomto mrazu nepomůže, stejně by za malou chvíli opět zamrzly. Smiř se s tím, že rybám není pomoci, a neotravuj,“ řekl soused a zavřel Jakobovi dveře před nosem.

Jakub měl na krajíčku. Nechápal, jak může být někdo tak krutý a nepokusit se zachránit živé tvory v rybníce. Současně ale uznal, že soused má pravdu. V tak třesnutém mrazu každá díra vysekaná do ledu vzápětí znovu zamrzne. Přesto se zoufalý Jakub vydal znovu k rybníku doufaje, že jej něco napadne.

„Snad najdu na břehu rybníka nějaký kámen, kterým led rozbiju, a taky větev, kterou budu vodu míchat, aby díra v ledu nemohla zamrznout,“ zadoufal Jakub. A vskutku, na břehu našel velký kámen i větev, avšak obojí bylo přimrzlé k zemi, takže Jakub nesvedl kamenem ani větví pohnout. Padl na kolena, zvrátil hlavu nazad a díval se na večernici, která právě vyšla na potměšlé obloze.

Z pohádek, které mu kdysi vyprávěla babička, Jakub věděl, že lidem v zoufalých situacích nabízejí pomoc čerti, kterým je ale třeba za jejich služby vlastní krví upsat svou duši. A Jakub byl tak zoufalý, že by opravdu neváhal svoji duši peklu zaprodat, jen kdyby se mu pak podařilo ryby zachránit. Jenže žádný chasník v myslivecké kamizole, jak se čerti s oblibou zjevují, nepřišel ani nevyskočil z vířícího sněhu, se kterým si pohrával vítr. Jakub byl na břehu rybníka zcela sám a úplně zoufalý. Nevěděl totiž, že čerti-pomocníci se vyskytují jenom v pohádkách, zatímco ve skutečném životě přicházejí zoufalým lidem na pomoc andělé.

Kde se vzal, tu se vzal, před klečícím Jakobem stál mladý dřevorubec. „Dobrý den, Jakube,“ povídá ten chasník, „co tady klečíš v hlubokém sněhu jako zmrzlá hromádka neštěstí?“

„Dobrý den,“ odpověděl překvapený Jakub. „Nepůjčil byste mi prosím vaši sekeru? Ryby v rybníku se dusí, musím jim vysekat do ledu díry a nemám, čím bych je vysekal,“ zaprosil Jakub.

„To je ironie, vid', Jakube! Jmenovat se Sekera a nemít sekeru!“ zasmál se srdečně svému vtipu dřevorubec. Ale pak zvažněl a dodal: „Sekeru ti samozřejmě půjčit mohu. Problém je ale v tom, že mrzne, až praští. I kdyby se ti podařilo nějaké díry do silného ledu vysekat, v tomto mrazu stejně zase hned zamrznou. Navíc tu nemůžeš zůstat přes noc a čeřit vodu, aby nezamrzla. To bys při tom umrzl ty sám. Smiř se s tím, že rybám není pomoci.“

„Ne, ne a ne! S tím se nemohu smířit!“ vykřikl Jakub. „Prosím půjčte mi vaši sekeru. Vysekám alespoň jednu díru do ledu, a když zamrzne, vysekám ji znovu! Jen mi prosím půjčte tu sekeru. Víím, že jste čert, a taky víím, že se budu muset upsat vlastní krví a že si pro mě do roka a do dne přijdete. Tak to vždy bylo ve všech pohádkách s čerty, které mi vyprávěla babička.“

„Máš dobré srdce, Jakube,“ řekl dřevorubec a usmál se. „Jen v jednom se mýlíš. Já nejsem čert, nýbrž anděl. Takže žádné podepisování vlastní krví se konat nebude. Čert by se ti mohl zjevit, kdybys žádal něco pro sebe, něco, abys tím vynikal nad ostatními, nebo něco, z čeho bys měl užitek jen ty sám. Ty ale na sebe nemyslíš, chceš pomoci jiným a nic za to nežádáš. V takových případech bereme my andělé na sebe lidskou podobu a přicházíme lidem na pomoc. Kdybys znal pohádku *Andělé mezi lidmi*, nekoukal bys teď na mě jako vykulený!“ dodal ještě chasník.

„Tak abys věděl,“ pokračoval anděl v podobě dřevorubce, „dám ti víc, než oč mě žádáš! Věnuji ti kouzelnou sekerku z ryzího zlata s násadou ze

slonové kosti. Vše, do čeho tou sekerkou sekneš, rozpůlí se vedví. A naopak, poklepeš-li na rozpůlené tupým koncem sekerky, vše, co bylo rozpůlené, ihned sroste. Avšak pozor! Vždy dbej na to, abys neklepal sekerkou tam, kde je třeba, aby věci rozpůlené zůstaly. My andělé nesmíme nahlas jmenovat jisté části lidského těla, ale snad mi rozumíš,“ zasmál se uličnický dřevorubec. Pak konejšivě dodal: „Ale nic se neboj, Jakube. I kdyby k takové nehodě došlo, vždy ji budeš moci napravit. Omylem rozpůlené spojíš trojím poklepáním slonovinovou násadou sekerky na oddělené konce. Stejným způsobem pak části nedopatřením spojené do původního stavu rozdělíš,“ vysvětlil Jakubovi dřevorubec.

„Dále bys měl vědět,“ pokračoval anděl, „že spojování je vždy silnější než rozdělování. To platí jak pro vztahy mezi lidmi, tak i pro tuto sekerku. Proto si dobře zapamatuj, že co jednou kouzelnou sekerkou spojíš, nelze již ani touto sekerkou rozštípnout! V těchto případech pomůže jen trojí poklepání slonovinovou násadou. Jiná možnost tu není.“

Nato vztyčil mladý dřevorubec ukazovák, aby svým dalším slovům dodal většího důrazu a vážnosti, a pravil: „Toto ti ale radím, Jakube – v žádném případě nikomu nevyprávěj, cos zde právě zažil! Musíš zachovat mlčení o všem, co jsem ti řekl, a také nesmíš tuto sekerku nikomu ukázat. Když ji použiješ, nesmí u toho nikdo být, nikdo to nesmí vidět, jinak by ses vystavil velikému nebezpečství. Rozuměl jsi mi dobře, Jakube?“

„Ano, pane anděli,“ odpověděl Jakub.

„Nejsem žádný pán,“ řekl anděl a trochu se na Jakuba zamračil.
„Neoslovuj mě pane. Je jen jediný Pán, jiný není. To si zapamatuj!“

Jakub chtěl ještě něco říct, chtěl se také zeptat, kdo je ten pán, nad kterého není, ale již nebylo, koho by se mohl zeptat. Anděl v podobě

dřevorubce zmizel, ani stopy ve sněhu po něm nezůstaly. A kdyby před Jakubem neležela na sněhu zlatá sekerka s násadou ze slonové kosti, byl by přísahal, že jej z toho třesnutího mrazu začínají šálit smysly.

Uchopil tedy Jakub zlatou sekerku, rozmáchl se a udeřil ostřím do ledu na rybníce. A jen tak tak stačil uskočit na břeh! Led na rybníce totiž pod úderem zlaté sekerky puknul vedví a prasklina v ledu se táhla od jednoho břehu až na druhý.

„Tak to je opravdu kouzelná sekerka!“ vydechl Jakub. „Takto rozpůlit silný led po celém rybníce, navíc jediným seknutím, v tom musí být skutečná kouzla!“

Jakub stál na břehu a hleděl na prasklinu v ledu, která se již zvětšila natolik, že se v ní začaly hemžit ryby, jak se radovaly z podvečerního větříku, který ovíval a čeřil hladinu a přinášel do vody životodárný kyslík. Průrva v ledu i přes třesnutí mráz nezamrzala, neboť co zázračná sekerka rozpůlila, to také rozpůlené zůstalo. I poděkoval v duchu Jakub andělovi za tak nádherný dar a ubíral se k domovu.

Rodiče už jej vyhlíželi z okna, měli o něj strach, aby venku nezmrznul, vždyť se už notně setmělo. Maminka Jakubovi vyhubovala, také tatínek láteřil, že Jakub nemá rozum, toulat se v noci a v takovém mrazu venku. Jak rád by jim Jakub vyprávěl, co právě zažil, jak rád by jim ukázal zázračnou sekerku, kterou ukrýval pod kabátem. Avšak zůstal poslušen andělova napomenutí a neřekl nic, ani sekerku, kterou mu daroval anděl, rodičům neukázal. Místo toho ji pečlivě ukryl ve svém pokojíku pod prkennou podlahou, kde měl tajnou skrýš.

Měl samozřejmě ze zázračné sekerky nesmírnou radost, současně ale začínal tušit, že žádná věc, stejně jako žádný jiný člověk, nemůže udělat

někoho opravdu šťastným. Začínal chápat, že ke štěstí musí každý dojít svou vlastní cestou, která ale nemusí být vůbec snadná.

A o tom, jak to bylo s Jakubem a jeho cestou ke štěstí dál, bude druhá pohádka o Jakubovi.